MPSCKEEDA

UPSC, MPSC, COMBINE गट ब गट क, तलाठी, पोलीस भरती

एकच ॲप – अनलिमिटेड अभ्यासक्रम, अनलिमिटेड सराव!

संपूर्ण नोट्स +
अनलिमिटेड TEST सिरीज

टॉपिकनुसार नोट्स + PYQ

प्रत्येक विषयाच्या टॉपिकनुसार नोट्स + टॉपिकचे

100 PYQ प्रत्येक विषय

LIVE + कोणत्याही वेळेत टेस्ट सिरीज

टॉपिकनुसार, प्रत्येक टॉपिकचे 25 प्रश्नांचे

50 संच ऑल महाराष्ट्र रँकिंग

मिनी मॉक टेस्ट

संपूर्ण विषय किंवा कोणतेही दोन विषय
• 25 प्रश्न

200 टेस्ट विश्लेषणासहित

फुल मॉक टेस्ट

संपूर्ण पेपर स्वरूपात

200 टेस्ट विश्लेषणासहित

दिवाळी ऑफर

₹499 / एक वर्ष

किंवा

₹99 प्रति महिना

आत्ताच डाउनलोड करा

JOIN NOW • MPSCKEEDA APP

Google Play Store वर उपलब्ध • या पानावर कुठेही टॅप करा

मराठी व्याकरण : सर्वनाम

1. सर्वनाम म्हणजे काय?

व्याख्या : नामाऐवजी येणाऱ्या विकारी शब्दाला **सर्वनाम** असे म्हणतात. नामाची पुनरावृत्ती टाळण्यासाठी सर्वनामे वापरतात.

- उदा. सुनील शाळेत गेला. **तो** अभ्यासात हुशार आहे. येथे 'तो' हा शब्द 'सुनील' या नामाऐवजी आला आहे.
- सर्वनामाला स्वतःचा असा निश्चित अर्थ नसतो; ते ज्या नामाऐवजी येते, त्या नामाचाच अर्थ त्याला प्राप्त होतो.
- सर्वनाम हा **विकारी** शब्द आहे. लिंग, वचन आणि विभक्ती यांनुसार त्याच्या रूपात बदल होतो (तो – ती – ते; मी – आम्ही; मी – मला – माझा).
- मराठीत मूळ सर्वनामे फक्त **नऊ** आहेत. बाकीची त्यांचीच लिंग-वचन-विभक्तीनुसार बदललेली रूपे आहेत.

मराठीतील 9 मूळ सर्वनामे : मी, तू, आपण, स्वतः, हा, तो, जो, कोण, काय
(लक्षात ठेवा : "मी तू आपण स्वतः – हा तो जो – कोण काय")

2. सर्वनामाचे प्रकार

प्रकार	सर्वनामे	कार्य	उदाहरण
1. पुरुषवाचक	मी, आम्ही, आपण, तू, तुम्ही, तो, ती, ते, हा, ही, हे	बोलणारा, ऐकणारा व ज्याविषयी बोलले जाते त्यांचा बोध	मी पुस्तक वाचतो.
2. दर्शक	हा, ही, हे, तो, ती, ते	जवळची / दूरची वस्तू दाखवणे	हे माझे घर आहे.
3. संबंधी	जो, जी, जे, ज्या	वाक्याच्या दोन भागांचा संबंध जोडणे	जो लवकर उठतो, तो निरोगी राहतो.
4. प्रश्नार्थक	कोण, काय (कोणी, कोणाला...)	प्रश्न विचारणे	दारात कोण आले?
5. सामान्य / अनिश्चित	कोण, काय, कोणी, काही	निश्चित बोध न होणे (प्रश्न नाही)	कोणी कोणास हसू नये.
6. आत्मवाचक	आपण, स्वतः	कर्त्यावर जोर देणे ("स्वतः" अर्थ)	मी स्वतः तेथे गेलो.

2.1 पुरुषवाचक सर्वनाम

व्याख्या : बोलणारा, ज्याच्याशी बोलले जाते तो आणि ज्याच्याविषयी बोलले जाते तो — या तिन्ही पुरुषांसाठी वापरली जाणारी सर्वनामे म्हणजे **पुरुषवाचक सर्वनामे**.

पुरुष	कोणाचा बोध	एकवचन	अनेकवचन	उदाहरण
प्रथम पुरुष	बोलणारा (स्वतःविषयी)	मी	आम्ही, आपण	आम्ही सहलीला गेलो.
द्वितीय पुरुष	ज्याच्याशी बोलतो तो	तू	तुम्ही, आपण (आदरार्थी)	आपण कोठून आलात?
तृतीय पुरुष	ज्याच्याविषयी बोलतो तो	तो, ती, ते, हा, ही, हे	ते, त्या, ती, हे, ह्या	तो खेळायला गेला.

- तृतीय पुरुषी सर्वनामे (हा, तो) वाक्यात नामाऐवजी येतात; तीच वस्तू दाखवण्यासाठी आली तर ती दर्शक ठरतात — संदर्भावरून प्रकार ठरवावा.

2.2 दर्शक सर्वनाम

व्याख्या : जवळची किंवा दूरची वस्तू दाखवण्यासाठी वापरलेल्या सर्वनामांना **दर्शक सर्वनामे** म्हणतात.

- **जवळची वस्तू :** हा, ही, हे — हा माझा भाऊ आहे. हे पुस्तक आहे.
- **दूरची वस्तू :** तो, ती, ते — तो आमचा गाव आहे. ती शाळा आहे.

2.3 संबंधी सर्वनाम

व्याख्या : वाक्यात पुढे येणाऱ्या दर्शक सर्वनामाशी संबंध दाखवणाऱ्या सर्वनामांना **संबंधी सर्वनामे** म्हणतात. (जो ... तो, जी ... ती, जे ... ते)

- जो आवडतो, तो सर्वांना हवा असतो. — 'जो' संबंधी, 'तो' दर्शक.
- जे चकाकते, ते सर्व सोने नसते. जी मुलगी पहिली आली, ती माझी बहीण. (येथे 'जी' मुलगी नामापूर्वी → सार्वनामिक विशेषण)
- संबंधी सर्वनाम बहुधा मिश्र वाक्याच्या गौण वाक्यात येते.

2.4 प्रश्नार्थक सर्वनाम

व्याख्या : प्रश्न विचारण्यासाठी वापरलेल्या सर्वनामांना **प्रश्नार्थक सर्वनामे** म्हणतात — **कोण, काय**.

- **कोण** — सजीव (व्यक्ती) साठी : तुझ्याबरोबर कोण आले?
- **काय** — निर्जीव वस्तू / गोष्टीसाठी : तुला काय हवे?

2.5 सामान्य किंवा अनिश्चित सर्वनाम

व्याख्या : 'कोण, काय, कोणी, काही' ही सर्वनामे प्रश्न न विचारता कोणत्याही निश्चित नामाचा बोध न करता वापरली, तर त्यांना **सामान्य / अनिश्चित सर्वनामे** म्हणतात.

- कोणी कोणास हसू नये. त्याला काय करावे ते सुचेना. कोण आले कोण गेले, कळलेच नाही.
- वाक्यात प्रश्नचिन्ह असेल व उत्तर अपेक्षित असेल → प्रश्नार्थक; प्रश्न नसेल → अनिश्चित.

2.6 आत्मवाचक सर्वनाम

व्याख्या : 'आपण' व 'स्वतः' ही सर्वनामे 'स्वतः' या अर्थाने कर्त्यावर जोर देण्यासाठी वापरली असता त्यांना **आत्मवाचक सर्वनामे** म्हणतात.

- मी स्वतः तेथे गेलो होतो. तो आपण होऊन माझ्याकडे आला. तू स्वतःला काय समजतोस?

3. 'आपण' या सर्वनामाचे विविध उपयोग (परीक्षेचा आवडता भाग)

उपयोग	उदाहरण	प्रकार
बोलणाऱ्यासह इतरांचा समावेश	आपण सर्व भारतीय आहोत.	प्रथम पुरुषी (अनेकवचन)
समोरच्या व्यक्तीविषयी आदर	आपण केव्हा आलात?	द्वितीय पुरुषी (आदरार्थी)
'स्वतः' या अर्थी	तो आपण होऊन आला.	आत्मवाचक
सर्वसामान्य लोकांविषयी	आपण नेहमी खरे बोलावे.	सामान्य अर्थ

4. सर्वनाम आणि लिंग, वचन, विभक्ती

मुद्दा	माहिती
लिंगानुसार बदलणारी	फक्त **तो, हा, जो** : तो–ती–ते, हा–ही–हे, जो–जी–जे
लिंगानुसार न बदलणारी	मी, तू, आपण, स्वतः, कोण, काय
वचनानुसार	मी → आम्ही, तू → तुम्ही, तो → ते, ती → त्या, ते → ती, हा → हे, ही → ह्या, जो → जे
'आपण'	नेहमी अनेकवचनी रूपात क्रियापद घेते (आपण जाऊया / आपण आलात)
विभक्ती रूपे	मी → मला, माझ्याकडून, माझा; तू → तुला, तुझ्याशी, तुझा; तो → त्याला, त्याने, त्याचा; कोण → कोणाला, कोणी
सामान्यरूप	प्रत्यय लागण्यापूर्वी : तो → त्या (त्याला), मी → मा/म (मला, माझ्या), तू → तु (तुला)

5. सर्वनाम की सार्वनामिक विशेषण?

नियम : सर्वनाम स्वतंत्रपणे नामाऐवजी आले तर ते **सर्वनाम**; पण नामापूर्वी येऊन त्या नामाबद्दल विशेष माहिती सांगत असेल तर ते **सार्वनामिक विशेषण**.

सर्वनाम (नामाऐवजी)	सार्वनामिक विशेषण (नामापूर्वी)
हा हुशार आहे.	**हा** मुलगा हुशार आहे.
ती गाणे गाते.	**ती** मुलगी गाणे गाते.
कोण आले?	**कोणता** मुलगा आला?
माझे हरवले. (वस्तू संदर्भाने)	**माझे** पुस्तक हरवले.

- सर्वनामांपासून बनलेली विशेषणे : असा, तसा, जसा, कसा, एवढा, तेवढा, जेवढा, केवढा, कोणता, माझा, तुझा, आपला — ही सार्वनामिक विशेषणे.

6. परीक्षेतील सापळे (Common Traps)

- 'हा, तो' — नामाऐवजी आले तर **पुरुषवाचक / दर्शक सर्वनाम**; नामापूर्वी आले तर **सार्वनामिक विशेषण**.
- 'कोण, काय' — प्रश्न विचारला तर **प्रश्नार्थक**; प्रश्न नसेल तर **अनिश्चित**.
- 'आपण' चार अर्थांनी येते — वाक्याच्या संदर्भावरून प्रकार ओळखा.
- 'स्वतः' हे मूळ सर्वनाम आहे; 'आत्मवाचक' प्रकारात मोडते.
- मूळ सर्वनामे 9; 'आम्ही, तुम्ही, ते' ही स्वतंत्र सर्वनामे नसून रूपे आहेत.
- 'जो ... तो' रचनेत 'जो' संबंधी, तर 'तो' दर्शक सर्वनाम.

7. सारांश तक्ता

प्रकार	ओळख-खूण	उदाहरण
पुरुषवाचक	बोलणारा / ऐकणारा / तिसरा	मी, तू, तो
दर्शक	जवळ / दूर दाखवणे	हा, तो
संबंधी	जो ... तो जोडी	जो, जी, जे
प्रश्नार्थक	प्रश्नचिन्ह व उत्तर अपेक्षित	कोण, काय
अनिश्चित	प्रश्न नसलेले कोण/काय	कोणी, काही
आत्मवाचक	'स्वतः' हा अर्थ	आपण, स्वतः

8. महत्त्वाच्या सर्वनामांची विभक्ती रूपे

विभक्ती	मी	तू	तो	कोण
प्रथमा	मी	तू	तो	कोण
द्वितीया / चतुर्थी	मला, मज	तुला, तुज	त्याला, त्यास	कोणाला, कोणास
तृतीया	मी, माझ्याशी	तू, तुझ्याशी	त्याने, त्याच्याशी	कोणी, कोणाशी
पंचमी	माझ्याहून, माझ्यापासून	तुझ्याहून	त्याहून, त्याच्यापासून	कोणाहून
षष्ठी	माझा, माझी, माझे	तुझा, तुझी, तुझे	त्याचा, त्याची, त्याचे	कोणाचा
सप्तमी	माझ्यात	तुझ्यात	त्यात, त्याच्यात	कोणात

सराव प्रश्नसंच (MIX फॉरमॅट) — एकूण 111 प्रश्न

1 खालीलपैकी कोणत्या वाक्यात 'आपण' आत्मवाचक आहे?
(A) आपण नेहमी खरे बोलावे. (B) आपण कोठून आलात?
(C) तो आपण होऊन आला. (D) आपण सर्व भारतीय आहोत.

2 मराठीत मूळ सर्वनामे किती आहेत?
(A) सात (B) नऊ
(C) दहा (D) आठ

3 कोणत्या वाक्यात 'आपण' द्वितीय पुरुषवाचक (आदरार्थी) आहे?
(A) तो आपण होऊन गेला. (B) आपण केव्हा आलात?
(C) आपण सारे भाऊ आहोत. (D) मी आपण होऊन बोललो.

4 'तो रोज व्यायाम करतो.' – अधोरेखित सर्वनामाचा प्रकार ओळखा.
(A) आत्मवाचक (B) द्वितीय पुरुषवाचक
(C) प्रथम पुरुषवाचक (D) तृतीय पुरुषवाचक

5 कोणत्या वाक्यात सार्वनामिक विशेषण आहे?
(A) मी जातो. (B) तो आला.
(C) हा मुलगा हुशार आहे. (D) हा हुशार आहे.

6 'हे माझे घर आहे.' – अधोरेखित सर्वनामाचा प्रकार ओळखा.
(A) प्रश्नार्थक (B) पुरुषवाचक
(C) दर्शक (D) संबंधी

7 कोणत्या वाक्यात 'कोण' अनिश्चित सर्वनाम आहे?
(A) दारात कोण आहे?
(B) तू कोण आहेस?
(C) कोण जिंकले?
(D) कोण आले, कोण गेले कळले नाही.

8 'हा मुलगा हुशार आहे.' – अधोरेखित शब्दाची जात ओळखा.
(A) सार्वनामिक विशेषण (B) सर्वनाम
(C) नाम (D) क्रियाविशेषण

9 कोणत्या वाक्यात संबंधी सर्वनाम आहे?
(A) जो जिंकेल, त्याला बक्षीस मिळेल.
(B) मी स्वतः आलो.
(C) तुला काय हवे?
(D) हा माझा भाऊ आहे.

10 खालीलपैकी कोणते मूळ सर्वनाम नाही?
(A) आम्ही (B) जो
(C) स्वतः (D) काय

11 कोणत्या वाक्यात दर्शक सर्वनाम आहे?
(A) तू कोठे जातोस? (B) काय झाले?
(C) ते आमचे शेत आहे. (D) आपण कोठून आलात?

12 लिंगानुसार रूप बदलणारे सर्वनाम कोणते?
(A) कोण (B) तू
(C) मी (D) तो

13 'जो ... तो' रचनेत 'तो' कोणत्या प्रकारचे सर्वनाम आहे?
(A) संबंधी (B) प्रश्नार्थक
(C) आत्मवाचक (D) दर्शक

14 'मी उद्या पुण्याला जाणार आहे.' – अधोरेखित सर्वनामाचा प्रकार ओळखा.
(A) द्वितीय पुरुषवाचक (B) तृतीय पुरुषवाचक
(C) आत्मवाचक (D) प्रथम पुरुषवाचक

15 'जो परिश्रम करतो, तो यशस्वी होतो.' – अधोरेखित सर्वनामाचा प्रकार ओळखा.
(A) प्रश्नार्थक (B) दर्शक
(C) संबंधी (D) पुरुषवाचक

16 'कोणी कोणास हसू नये.' – अधोरेखित सर्वनामाचा प्रकार ओळखा.
(A) प्रश्नार्थक (B) आत्मवाचक
(C) अनिश्चित (सामान्य) (D) संबंधी

17 'हा हुशार आहे.' – अधोरेखित शब्दाची जात ओळखा.
(A) क्रियाविशेषण (B) सार्वनामिक विशेषण
(C) नाम (D) सर्वनाम

18 खालीलपैकी कोणते मूळ सर्वनाम आहे?
(A) त्याला (B) स्वतः
(C) तुम्ही (D) त्या

19 लिंगानुसार रूप न बदलणारे सर्वनाम कोणते?
(A) हा (B) जो
(C) तो (D) मी

20 'मला' या रूपाचे मूळ सर्वनाम कोणते?
(A) मी (B) आपण
(C) आम्ही (D) माझा

21 'कोण, काय' प्रश्न न विचारता वापरल्यास त्यांना काय म्हणतात?
(A) संबंधी सर्वनामे (B) अनिश्चित सर्वनामे
(C) दर्शक सर्वनामे (D) प्रश्नार्थक सर्वनामे

22 'तू इतका उशीर का केलास?' – अधोरेखित सर्वनामाचा प्रकार ओळखा.
(A) द्वितीय पुरुषवाचक (B) प्रथम पुरुषवाचक
(C) आत्मवाचक (D) तृतीय पुरुषवाचक

23 'जो परिश्रम करतो, तो यशस्वी होतो.' – अधोरेखित सर्वनामाचा प्रकार ओळखा.
(A) प्रश्नार्थक (B) संबंधी
(C) पुरुषवाचक (D) दर्शक

24 'त्याला काय करावे ते सुचेना.' – अधोरेखित सर्वनामाचा प्रकार ओळखा.
(A) अनिश्चित (सामान्य) (B) प्रश्नार्थक
(C) संबंधी (D) आत्मवाचक

25 'ती मुलगी गाणे गाते.' – अधोरेखित शब्दाची जात ओळखा.
(A) सर्वनाम (B) नाम
(C) सार्वनामिक विशेषण (D) क्रियाविशेषण

26 सर्वनाम हा कोणत्या प्रकारचा शब्द आहे?
(A) केवलप्रयोगी (B) उभयान्वयी
(C) विकारी (D) अविकारी

27 'मी' या सर्वनामाचे अनेकवचन कोणते?
(A) आपण (B) आम्ही
(C) ते (D) तुम्ही

28 'त्याला' या रूपातील मूळ सर्वनाम कोणते?
(A) त्या (B) तो
(C) ते (D) तू

29 रिकामी जागा भरा : नामाऐवजी येणाऱ्या शब्दाला _____ म्हणतात.
(A) सर्वनाम (B) क्रियापद
(C) विशेषण (D) नाम

30 'स्वतः' हे सर्वनाम कोणत्या प्रकारचे आहे?
(A) दर्शक (B) अनिश्चित
(C) आत्मवाचक (D) पुरुषवाचक

31 'तुम्ही सर्वजण वेळेवर या.' – अधोरेखित सर्वनामाचा प्रकार ओळखा.
(A) आत्मवाचक (B) तृतीय पुरुषवाचक
(C) प्रथम पुरुषवाचक (D) द्वितीय पुरुषवाचक

32 'दारात कोण उभे आहे?' – अधोरेखित सर्वनामाचा प्रकार ओळखा.
(A) दर्शक (B) प्रश्नार्थक
(C) पुरुषवाचक (D) संबंधी

33 'तू कोण आहेस?' – अधोरेखित सर्वनामाचा प्रकार ओळखा.
(A) संबंधी (B) अनिश्चित (सामान्य)
(C) आत्मवाचक (D) प्रश्नार्थक

34 'कोणता रंग तुला आवडतो?' – अधोरेखित शब्दाची जात ओळखा.
(A) क्रियाविशेषण (B) सार्वनामिक विशेषण
(C) सर्वनाम (D) नाम

35 नामाऐवजी येणाऱ्या शब्दाला काय म्हणतात?
(A) क्रियापद (B) अव्यय
(C) विशेषण (D) सर्वनाम

36 'तू' या सर्वनामाचे अनेकवचन कोणते?
(A) ते (B) त्या
(C) आम्ही (D) तुम्ही

37 'तुझ्याकडून' या रूपातील मूळ सर्वनाम कोणते?
(A) ती (B) ते
(C) तू (D) तुम्ही

38 विसंगत शब्द ओळखा.
(A) तू (B) मी
(C) मुलगा (D) तो

39 रिकामी जागा भरा : _____ परिश्रम करतो, तो यशस्वी होतो.
(A) हा (B) कोण
(C) मी (D) जो

40 'काय' हे सर्वनाम सामान्यतः कशासाठी वापरतात?
(A) ठिकाण (B) निर्जीव वस्तू / गोष्टी
(C) वेळ (D) व्यक्ती

41 'त्यांनी' या रूपातील मूळ सर्वनाम कोणते?
(A) तुम्ही (B) तो
(C) आपण (D) ती

42 'आम्ही सहलीला गेलो होतो.' – अधोरेखित सर्वनामाचा प्रकार ओळखा.
(A) तृतीय पुरुषवाचक (B) प्रथम पुरुषवाचक
(C) द्वितीय पुरुषवाचक (D) आत्मवाचक

43 'तुला काय हवे आहे?' – अधोरेखित सर्वनामाचा प्रकार ओळखा.
(A) दर्शक (B) प्रश्नार्थक
(C) संबंधी (D) पुरुषवाचक

44 'आम्ही स्वतः हे काम केले.' – अधोरेखित सर्वनामाचा प्रकार ओळखा.
(A) आत्मवाचक (B) प्रश्नार्थक
(C) संबंधी (D) अनिश्चित (सामान्य)

45 'ते उद्या येणार आहेत.' – अधोरेखित शब्दाची जात ओळखा.
(A) सार्वनामिक विशेषण (B) क्रियाविशेषण
(C) सर्वनाम (D) नाम

46 सर्वनामाचे मुख्य प्रकार किती मानले जातात?
(A) चार (B) सहा
(C) नऊ (D) पाच

47 'ती' (स्त्रीलिंगी) या सर्वनामाचे अनेकवचन कोणते?
(A) ते (B) ती
(C) ह्या (D) त्या

48 'मला' या रूपाची विभक्ती ओळखा.
(A) सप्तमी (B) द्वितीया / चतुर्थी
(C) तृतीया (D) पंचमी

49 विसंगत शब्द ओळखा.
(A) जो (B) सुंदर
(C) कोण (D) काय

50 रिकामी जागा भरा : _____ आलात तर बरे होईल. (आदरार्थी)
(A) तो (B) आपण
(C) मी (D) तू

51 'कोण' हे प्रश्नार्थक सर्वनाम सामान्यतः कशासाठी वापरतात?
(A) व्यक्ती (सजीव) (B) संख्या
(C) निर्जीव वस्तू (D) ठिकाण

52 'तुम्हांला' या रूपातील मूळ सर्वनाम कोणते?
(A) ती (B) आपण
(C) तो (D) तू

53 'आपण कोठून आलात?' – अधोरेखित सर्वनामाचा प्रकार ओळखा.
(A) तृतीय पुरुषवाचक (B) आत्मवाचक
(C) प्रथम पुरुषवाचक (D) द्वितीय पुरुषवाचक

54 'ती आमची शाळा आहे.' (दूरची इमारत दाखवत) – अधोरेखित सर्वनामाचा प्रकार ओळखा.
(A) पुरुषवाचक (B) दर्शक
(C) संबंधी (D) प्रश्नार्थक

55 'कोण आले, कोण गेले कळलेच नाही.' – अधोरेखित सर्वनामाचा प्रकार ओळखा.
(A) आत्मवाचक (B) प्रश्नार्थक
(C) अनिश्चित (सामान्य) (D) संबंधी

56 'माझे पुस्तक हरवले.' – अधोरेखित शब्दाची जात ओळखा.
(A) सार्वनामिक विशेषण (B) नाम
(C) सर्वनाम (D) क्रियाविशेषण

57 सर्वनामे वापरण्याचा मुख्य उद्देश कोणता?
(A) वाक्ये जोडणे
(B) क्रिया दाखवणे
(C) भावना व्यक्त करणे
(D) नामाची पुनरावृत्ती टाळणे

58 'ही' या सर्वनामाचे अनेकवचन कोणते?
(A) त्या (B) ते
(C) हे (D) ह्या

59 'त्याने' या रूपाची विभक्ती ओळखा.
(A) षष्ठी (B) प्रथमा
(C) सप्तमी (D) तृतीया

60 विसंगत शब्द ओळखा.
(A) ते (B) स्वतः
(C) आम्ही (D) तुम्ही

61 रिकामी जागा भरा : दारात _____ उभे आहे? (प्रश्न)
(A) जो (B) कोण
(C) हा (D) स्वतः

62 तृतीय पुरुषवाचक सर्वनाम कोणते?
(A) तू (B) आम्ही
(C) ती (D) मी

63 'आम्हांस' या रूपाची विभक्ती ओळखा.
(A) तृतीया (B) षष्ठी
(C) पंचमी (D) द्वितीया / चतुर्थी

64 'तो आपण होऊन माझ्याकडे आला.' – अधोरेखित सर्वनामाचा प्रकार ओळखा.
(A) द्वितीय पुरुषवाचक (B) आत्मवाचक
(C) तृतीय पुरुषवाचक (D) प्रथम पुरुषवाचक

65 'जे चकाकते, ते सर्व सोने नसते.' – अधोरेखित सर्वनामाचा प्रकार ओळखा.
(A) पुरुषवाचक (B) प्रश्नार्थक
(C) दर्शक (D) संबंधी

66 'जे मागाल ते मिळेल.' – अधोरेखित सर्वनामाचा प्रकार ओळखा.
(A) संबंधी (B) अनिश्चित (सामान्य)
(C) आत्मवाचक (D) प्रश्नार्थक

67 'असा माणूस विरळाच.' – अधोरेखित शब्दाची जात ओळखा.
(A) सार्वनामिक विशेषण (B) क्रियाविशेषण
(C) सर्वनाम (D) नाम

68 आत्मवाचक सर्वनामे कोणती?
(A) आपण, स्वतः (B) कोण, काय
(C) मी, तू (D) जो, तो

69 'तो' या सर्वनामाचे अनेकवचन कोणते?
(A) ती (B) त्या
(C) तुम्ही (D) ते

70 'कोणाला' या रूपातील मूळ सर्वनाम कोणते?
(A) कोणता (B) कोण
(C) कोणी (D) काय

71 विसंगत शब्द ओळखा (प्रकारानुसार).
(A) जी (B) जो
(C) हा (D) जे

72 रिकामी जागा भरा : मी _____ हे काम केले. (आत्मवाचक)
(A) स्वतः (B) कोणी
(C) जो (D) तो

73 प्रथम पुरुषवाचक सर्वनाम कोणते?
(A) आम्ही (B) तुम्ही
(C) ते (D) त्या

74 'ज्याचे' या रूपातील मूळ सर्वनाम कोणते?
(A) कोण (B) हा
(C) जो (D) तो

75 'आपण नेहमी खरे बोलावे.' – येथे 'आपण' कोणत्या अर्थाने आले आहे?
(A) सर्वसामान्य लोक (B) संबंधी
(C) आदरार्थी द्वितीय पुरुष (D) आत्मवाचक

76 'आपण सारे भारतीय आहोत.' – अधोरेखित सर्वनाम कोणत्या पुरुषाचे आहे?
(A) आत्मवाचक (B) प्रथम पुरुषवाचक
(C) तृतीय पुरुषवाचक (D) द्वितीय पुरुषवाचक

77 'मी अभ्यास करतो.' – अधोरेखित सर्वनामाचा प्रकार ओळखा.
(A) प्रश्नार्थक (B) पुरुषवाचक
(C) दर्शक (D) संबंधी

78 'घरात काही उरले नाही.' – अधोरेखित सर्वनामाचा प्रकार ओळखा.
(A) प्रश्नार्थक (B) अनिश्चित (सामान्य)
(C) संबंधी (D) आत्मवाचक

79 'तो रस्ता गावाकडे जातो.' – अधोरेखित शब्दाची जात ओळखा.
(A) सर्वनाम (B) नाम
(C) सार्वनामिक विशेषण (D) क्रियाविशेषण

80 प्रश्नार्थक सर्वनामे कोणती?
(A) मी, तू (B) कोण, काय
(C) जो, जी (D) हा, तो

81 'जो' या सर्वनामाचे स्त्रीलिंगी रूप कोणते?
(A) जी (B) जो
(C) ज्या (D) जे

82 'तो' या सर्वनामाचे सामान्यरूप कोणते?
(A) ते (B) त्या
(C) तो (D) ती

83 विसंगत शब्द ओळखा (लिंग बदलानुसार).
(A) मी (B) जो
(C) हा (D) तो

84 रिकामी जागा भरा : _____ कोणास हसू नये.
(A) जो (B) मी
(C) हा (D) कोणी

85 द्वितीय पुरुषवाचक सर्वनाम कोणते?
(A) ती (B) तुम्ही
(C) ते (D) आम्ही

86 'ह्याला' या रूपातील मूळ सर्वनाम कोणते?
(A) हे (B) ही
(C) तो (D) हा

87 'त्या मुलींनी बक्षीस मिळवले.' – अधोरेखित शब्दाची जात ओळखा.
(A) सार्वनामिक विशेषण (B) क्रियाविशेषण
(C) नाम (D) सर्वनाम

88 'त्या गाणे गात आहेत.' – अधोरेखित सर्वनामाचा प्रकार ओळखा.
(A) द्वितीय पुरुषवाचक (B) तृतीय पुरुषवाचक
(C) प्रथम पुरुषवाचक (D) आत्मवाचक

89 'जी मेहनत करते, ती पुढे जाते.' – अधोरेखित सर्वनामाचा प्रकार ओळखा.
(A) प्रश्नार्थक (B) पुरुषवाचक
(C) संबंधी (D) दर्शक

90 'तुमच्याकडे काय आहे?' – अधोरेखित सर्वनामाचा प्रकार ओळखा.
(A) प्रश्नार्थक (B) अनिश्चित (सामान्य)
(C) आत्मवाचक (D) संबंधी

91 'कोण आले?' – अधोरेखित शब्दाची जात ओळखा.
(A) नाम (B) सार्वनामिक विशेषण
(C) क्रियाविशेषण (D) सर्वनाम

92 संबंधी सर्वनामे कोणती?
(A) जो, जी, जे (B) हा, ही, हे
(C) कोण, काय (D) मी, आम्ही

93 'हा' चे नपुंसकलिंगी रूप कोणते?
(A) हे (B) ही
(C) हा (D) ह्या

94 'आमच्यात' या रूपाची विभक्ती ओळखा.
(A) सप्तमी (B) षष्ठी
(C) चतुर्थी (D) पंचमी

95 विसंगत शब्द ओळखा.
(A) तो (B) तसा
(C) असा (D) जसा

96 रिकामी जागा भरा : _____ माझे गाव आहे. (जवळचे दाखवताना)
(A) ते (B) हे
(C) जे (D) कोण

97 'असा, तसा, जसा, कसा' हे शब्द कोणत्या जातीचे आहेत?
(A) नाम (B) अव्यय
(C) सर्वनाम (D) सार्वनामिक विशेषण

98 'तुझ्यापासून' या रूपाची विभक्ती ओळखा.
(A) षष्ठी (B) तृतीया
(C) सप्तमी (D) पंचमी

99 'ज्याने चोरी केली, त्याला शिक्षा झाली.' – अधोरेखित सर्वनामाचा प्रकार ओळखा.
(A) प्रश्नार्थक (B) संबंधी
(C) पुरुषवाचक (D) दर्शक

100 'मी स्वतः त्याला पाहिले.' – अधोरेखित सर्वनामाचा प्रकार ओळखा.
(A) द्वितीय पुरुषवाचक (B) आत्मवाचक
(C) तृतीय पुरुषवाचक (D) प्रथम पुरुषवाचक

101 'हा माझा मित्र आहे.' – अधोरेखित सर्वनामाचा प्रकार ओळखा.
(A) प्रश्नार्थक (B) दर्शक
(C) संबंधी (D) पुरुषवाचक

102 'ती आपण होऊन गाणे म्हणाली.' – अधोरेखित सर्वनामाचा प्रकार ओळखा.
(A) आत्मवाचक (B) अनिश्चित (सामान्य)
(C) संबंधी (D) प्रश्नार्थक

103 'एवढा मोठा डोंगर मी पाहिला नाही.' – अधोरेखित शब्दाची जात ओळखा.
(A) सर्वनाम (B) सार्वनामिक विशेषण
(C) नाम (D) क्रियाविशेषण

104 दर्शक सर्वनामे कोणती?
(A) हा, तो (व त्यांची रूपे)
(B) कोण, काय
(C) जो, जी
(D) आपण, स्वतः

105 'आपण' हे सर्वनाम क्रियापदाशी कोणत्या वचनात चालते?
(A) एकवचन (B) दोन्ही नाही
(C) अनेकवचन (D) फक्त स्त्रीलिंग

106 'माझा' हे कोणत्या सर्वनामाचे षष्ठीचे रूप आहे?
(A) आपण (B) मी
(C) स्वतः (D) आम्ही

107 विसंगत शब्द ओळखा.
(A) आपण (B) स्वतः
(C) मी (D) पुस्तक

108 रिकामी जागा भरा : जे चकाकते, _____ सर्व सोने नसते.
(A) हा (B) जे
(C) ते (D) कोण

109 'मी, तू' यांना कोणती नावे दिली जातात?
(A) द्वितीय व तृतीय पुरुष (B) दर्शक व संबंधी
(C) प्रश्नार्थक व आत्मवाचक (D) प्रथम व द्वितीय पुरुष

110 'स्वतःला' या रूपातील सर्वनामाचा प्रकार ओळखा.
(A) दर्शक (B) आत्मवाचक
(C) अनिश्चित (D) संबंधी

111 'कोणाचे पुस्तक हरवले?' – अधोरेखित शब्दाचा प्रकार ओळखा.
(A) दर्शक सर्वनाम
(B) संबंधी सर्वनाम
(C) प्रश्नार्थक सर्वनाम (षष्ठी)
(D) आत्मवाचक सर्वनाम

उत्तरसूची व स्पष्टीकरण

1 (C) तो आपण होऊन आला. — आपण = स्वतः.

2 (B) नऊ — मी, तू, आपण, स्वतः, हा, तो, जो, कोण, काय = 9.

3 (B) आपण केव्हा आलात? — समोरच्या व्यक्तीला आदर → द्वितीय पुरुष.

4 (D) तृतीय पुरुषवाचक — ज्याच्याविषयी बोलले जाते → तृतीय पुरुषवाचक.

5 (C) हा मुलगा हुशार आहे. — हा + मुलगा.

6 (C) दर्शक — जवळची वस्तू दाखवते → दर्शक.

7 (D) कोण आले, कोण गेले कळले नाही. — प्रश्न नाही → अनिश्चित.

8 (A) सार्वनामिक विशेषण — नामापूर्वी येऊन माहिती सांगतो → सार्वनामिक विशेषण.

9 (A) जो जिंकेल, त्याला बक्षीस मिळेल. — जो → संबंधी.

10 (A) आम्ही — आम्ही हे 'मी' चे अनेकवचनी रूप.

11 (C) ते आमचे शेत आहे. — ते (दूरचे दाखवते) → दर्शक.

12 (D) तो — तो–ती–ते; मी, तू, कोण बदलत नाहीत.

13 (D) दर्शक — 'जो' संबंधी, 'तो' दर्शक.

14 (D) प्रथम पुरुषवाचक — बोलणारा स्वतः → प्रथम पुरुषवाचक.

15 (C) संबंधी — जो ... तो → 'जो' संबंधी.

16 (C) अनिश्चित (सामान्य) — प्रश्न नाही, निश्चित बोध नाही → अनिश्चित.

17 (D) सर्वनाम — स्वतंत्रपणे नामाऐवजी → सर्वनाम.

18 (B) स्वतः — स्वतः हे नऊ मूळ सर्वनामांपैकी.

19 (D) मी — मी, तू, आपण, स्वतः, कोण, काय लिंगानुसार बदलत नाहीत.

20 (A) मी — मी → मला.

21 (B) अनिश्चित सर्वनामे — सामान्य / अनिश्चित सर्वनामे.

22 (A) द्वितीय पुरुषवाचक — ज्याच्याशी बोलतो → द्वितीय पुरुषवाचक.

23 (D) दर्शक — जो ... तो रचनेतील 'तो' → दर्शक.

24 (A) अनिश्चित (सामान्य) — प्रश्न विचारलेला नाही → अनिश्चित.

25 (C) सार्वनामिक विशेषण — 'मुलगी' नामापूर्वी → सार्वनामिक विशेषण.

26 (C) विकारी — लिंग-वचन-विभक्तीनुसार बदलतो → विकारी.

27 (B) आम्ही — मी → आम्ही.

28 (B) तो — तो → सामान्यरूप 'त्या' + ला.

29 (A) सर्वनाम — सर्वनाम.

30 (C) आत्मवाचक — स्वतः → आत्मवाचक.

31 (D) द्वितीय पुरुषवाचक — तुम्ही = तू चे अनेकवचन → द्वितीय पुरुष.

32 (B) प्रश्नार्थक — प्रश्न विचारला आहे → प्रश्नार्थक.

33 (D) प्रश्नार्थक — प्रश्न विचारला आहे → प्रश्नार्थक.

34 (B) सार्वनामिक विशेषण — कोणता + नाम → सार्वनामिक विशेषण.

35 (D) सर्वनाम — सर्वनामाची व्याख्या.

36 (D) तुम्ही — तू → तुम्ही.

37 (C) तू — तू → तुझ्याकडून.

38 (C) मुलगा — मुलगा नाम; बाकी सर्वनामे.

39 (D) जो — जो ... तो रचना.

40 (B) निर्जीव वस्तू / गोष्टी — कोण – व्यक्ती; काय – वस्तू/गोष्ट.

41 (B) तो — तो → अनेकवचन ते → सामान्यरूप त्यां + नी.

42 (B) प्रथम पुरुषवाचक — आम्ही = मी चे अनेकवचन → प्रथम पुरुष.

43 (B) प्रश्नार्थक — प्रश्नार्थक सर्वनाम 'काय'.

44 (A) आत्मवाचक — स्वतः → आत्मवाचक.

45 (C) सर्वनाम — नामाऐवजी → सर्वनाम.

46 (B) सहा — पुरुषवाचक, दर्शक, संबंधी, प्रश्नार्थक, अनिश्चित, आत्मवाचक = 6.

47 (D) त्या — ती → त्या.

48 (B) द्वितीया / चतुर्थी — 'ला' प्रत्यय द्वितीया व चतुर्थीचा.

49 (B) सुंदर — सुंदर विशेषण; बाकी सर्वनामे.

50 (B) आपण — आदरार्थी द्वितीय पुरुष → आपण.

51 (A) व्यक्ती (सजीव) — कोण – व्यक्ती.

52 (D) तू — तू → अनेकवचन तुम्ही → तुम्हांला.

53 (D) द्वितीय पुरुषवाचक — समोरच्या व्यक्तीला आदराने → द्वितीय पुरुषवाचक.

54 (B) दर्शक — दूरची वस्तू दाखवते → दर्शक.

55 (C) अनिश्चित (सामान्य) — प्रश्न नाही → अनिश्चित.

56 (A) सार्वनामिक विशेषण — माझे + पुस्तक → सार्वनामिक विशेषण.

57 (D) नामाची पुनरावृत्ती टाळणे — नामाची पुनरुक्ती टाळण्यासाठी.

58 (D) ह्या — ही → ह्या.

59 (D) तृतीया — 'ने' → तृतीया.

60 (B) स्वतः — स्वतः मूळ सर्वनाम; बाकी रूपे.

61 (B) कोण — प्रश्नार्थक – कोण.

62 (C) ती — ज्याच्याविषयी बोलतो → ती.

63 (D) द्वितीया / चतुर्थी — 'स' प्रत्यय द्वितीया/चतुर्थी.

64 (B) आत्मवाचक — 'स्वतः' या अर्थी → आत्मवाचक.

65 (D) संबंधी — जे ... ते → 'जे' संबंधी.

66 (A) संबंधी — जे ... ते → संबंधी.

67 (A) सार्वनामिक विशेषण — असा (सर्वनामापासून बनलेले विशेषण) → सार्वनामिक विशेषण.

68 (A) आपण, स्वतः — आपण व स्वतः.

69 (D) ते — तो → ते.

70 (B) कोण — कोण → कोणाला.

71 (C) हा — हा दर्शक; बाकी संबंधी.

72 (A) स्वतः — स्वतः.

73 (A) आम्ही — आम्ही = मी चे अनेकवचन.

74 (C) जो — जो → ज्या + चे.

75 (A) सर्वसामान्य लोक — सर्वसामान्य सर्वांविषयी.

76 (B) प्रथम पुरुषवाचक — बोलणाऱ्यासह सर्वांचा समावेश → प्रथम पुरुष.

77 (B) पुरुषवाचक — बोलणारा → पुरुषवाचक.

78 (B) अनिश्चित (सामान्य) — काही → अनिश्चित सर्वनाम.

79 (C) सार्वनामिक विशेषण — तो + रस्ता → सार्वनामिक विशेषण.

80 (B) कोण, काय — कोण, काय.

81 (A) जी — जो – जी – जे.

82 (B) त्या — तो → त्या (त्याला, त्याने).

83 (A) मी — मी लिंगानुसार बदलत नाही.

84 (D) कोणी — कोणी कोणास हसू नये – अनिश्चित.

85 (B) तुम्ही — तुम्ही.

86 (D) हा — हा → ह्या + ला.

87 (A) सार्वनामिक विशेषण — त्या + मुलींनी → सार्वनामिक विशेषण.

88 (B) तृतीय पुरुषवाचक — त्या = ती चे अनेकवचन → तृतीय पुरुष.

89 (C) संबंधी — जी ... ती → संबंधी.

90 (A) प्रश्नार्थक — प्रश्नचिन्ह व उत्तर अपेक्षित → प्रश्नार्थक.

91 (D) सर्वनाम — नामाऐवजी प्रश्न → सर्वनाम (प्रश्नार्थक).

92 (A) जो, जी, जे — जो, जी, जे, ज्या.

93 (A) हे — हा – ही – हे.

94 (A) सप्तमी — 'त' → सप्तमी.

95 (A) तो — तो सर्वनाम; बाकी सार्वनामिक विशेषणे.

96 (B) हे — जवळचे → हे.

97 (D) सार्वनामिक विशेषण — सर्वनामापासून बनलेली विशेषणे.

98 (D) पंचमी — 'पासून' हे पंचमीचे शब्दयोगी अव्यय.

99 (B) संबंधी — ज्याने ... त्याला → संबंधी.

100 (B) आत्मवाचक — स्वतः → आत्मवाचक सर्वनाम.

101 (B) दर्शक — जवळची व्यक्ती दाखवते → दर्शक.

102 (A) आत्मवाचक — आपण = स्वतः → आत्मवाचक.

103 (B) सार्वनामिक विशेषण — एवढा → सार्वनामिक विशेषण.

104 (A) हा, तो (व त्यांची रूपे) — हा, ही, हे, तो, ती, ते.

105 (C) अनेकवचन — आपण आलात, आपण जाऊया — अनेकवचनी.

106 (B) मी — मी → माझा, माझी, माझे.

107 (D) पुस्तक — पुस्तक नाम.

108 (C) ते — जे ... ते.

109 (D) प्रथम व द्वितीय पुरुष — मी – प्रथम, तू – द्वितीय.

110 (B) आत्मवाचक — स्वतः → आत्मवाचक.

111 (C) प्रश्नार्थक सर्वनाम (षष्ठी) — कोण → कोणाचे; प्रश्न विचारला आहे.

सर्व विद्यार्थ्यांना परीक्षेसाठी हार्दिक शुभेच्छा! — Mpsckeeda